

Hvilken forskning bygger Kompetencehjulets Sprog vurdering på og hvordan dokumenteres dette?

Sprogindsats og sprogvurdering med Kompetencehjulets Sprogvurdering

I praksis sker der det, at institutioner og dagpleje opretter en dynamisk pædagogisk læreplan for alle børn, når de har været i dagtilbuddet i ca. to måneder. For udsatte børn, kan sundhedsplejersken vurdere barnets sproglige udvikling straks, der opstår mistanke om, at barnet er sprogligt udfordret.

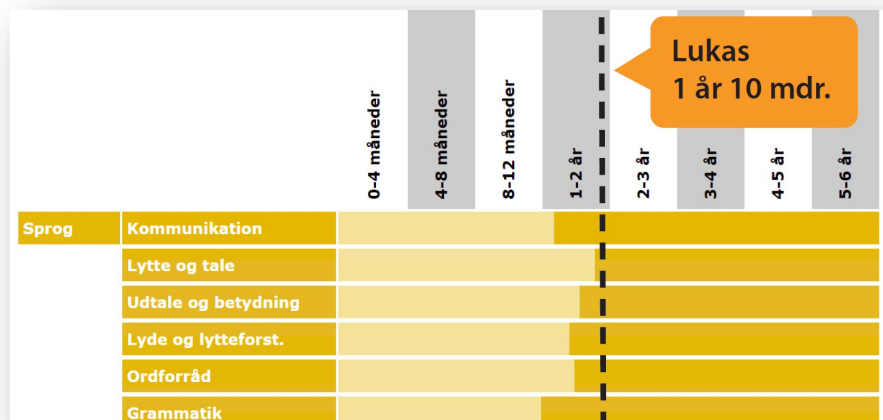
Ud fra observationer af barnet i hverdagssituationer, vurdere det pædagogiske personale, der er tæt på barnet barnets aktuelle sproglige udvikling. Under registrering af vurderingerne er der adgang til viden, der bidrager til, at vurderingen bliver retvisende.

Vi ser her Lukas' sproglige profil

De hvide søjler viser, Lukas' aktuelle sproglige udvikling, som den opleves i vuggestuen. Den sorte stiplede linje viser, at Lukas er 1 år og 10 mdr. Gabet mellem Lukas' alder og sproglige profil viser os, at **Lukas er et sprogligt udfordret barn.**

For sprogligt udfordrede børn kan sprogvurderingen ikke stå alene.

Her skal der foretages en helhedsorienteret vurdering f.eks. med Kompetencehjulet, hvor alle kompetencer afdækkes og viser både ressourcer og fokusområder.

Kompetencehjulets Sprogvurderings 167 sproglige progressionslæringsmål bygger på forskning og teori

Vi ser her Kompetencehjulets Sprogvurderings 167 progressionslæringsmål - fordelt over seks temaer og otte alderstrin.

		0-4 måneder	4-8 måneder	8-12 måneder	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Sprog	Kommunikation	5	5	3	7	4	11	6	10
	Lytte og tale	3	2	1	1	3	6	3	2
	Udtale og betydning	3	5	2	2	3	2	4	1
	Lyde og lytteforst.	5	2	1	2	6	7	2	1
	Ordforråd			1	5	4	5	4	2
	Grammatik				2	4	5	3	1

På næste side illustreres, hvordan progressionslæringsmålene i "Kommunikation": "Sprogligt samspil" i 8-12 måneder er dokumenteret.

Sidst i dokumentet findes en oversigt over de kilder, som udviklingsbeskrivelsen Kompetencehjulets Sprogvurdering bygger på.

Kommunikation: Sprogligt samspil 8-12 måneder

Vi ser her et eksempel på tre sproglige progressionslæringsmål, der afdækker barnets udvikling i forhold til: "Sprogligt samspil"

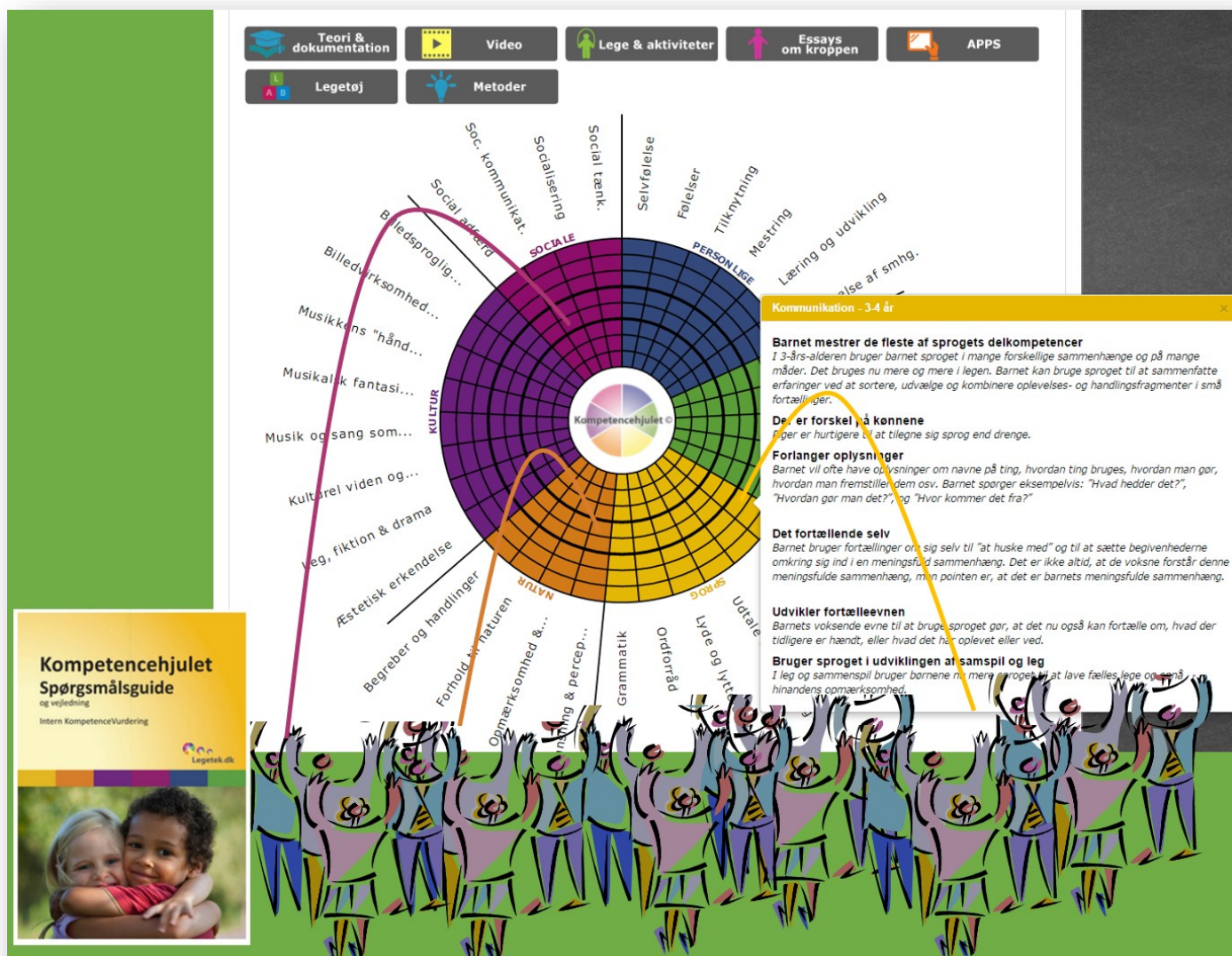
8 - 12 mdr. - Kommunikation

1

- (Sp1-11) **Sprogligt samspil I) (12 mdr.)**
Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger.
- (Sp1-12) **Sprogligt samspil II (12 mdr.)**
Barnet er meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.
- (Sp1-13) **Sprogligt samspil III (12 mdr.)**
Barnet kan selv udpege mennesker og genstande.

Fagligt grundlag

Kompetencehjulskonceptets udviklingsbeskrivelse er resultatet af en systematisering af den omfangsrige relevante forskning og teori om børns udvikling og læring.

Herover ses illustreret hvordan pædagogiske og psykologiske kandidater med uddannelser fra DPU og RUC og lektorer i forskellige pædagogiske fag samt sundhedsplejersker og ergoterapeuter m.fl. har systematiseret og gjort denne viden tilgængelig og anvendelig i rammen for temaerne i Lov om Pædagogiske Læreplaner.

I Kompetencehjulskonceptet anvendes der bl. a. forskning og originalliteratur fra: Daniel Stern, Dorte Bleses, Susan

Hart, Kari Killén, Arne Poulsen, Marianne Brodin, Dorte Damm, Hans Vejleskov, Karsten Hundeide, Stig Broström, Jaan Valsiner, Jan Tønnesvang, Hans Henrik Knoop og mange andre nyere forskning og faglitteratur. Desuden mange andre forskere med lidt ældre forskning, der stadig har værdi, i mere eller mindre modereret form, som f. eks. Bowlby, Vygotsky, Ainsworth, Antonovsky og Berit Bae. *For "Sprog" alene, er der henvisninger til 46 kilder.*

De 167 sproglige progressionslæringsmål er tilgængelige i Kompetencehjulets Spørgsmålsguide i en særudgave, der udelukkende indeholder "Sprog".

Fundament altid tydeligt

Kompetencehjulskonceptet gør alle steder eksplicit rede for hvilken forskning og viden, der bygges på. Netop dette er unikt for Kompetencehjulskonceptet, der også er et didaktisk redskab til formidling af forskning og straks-anvendelig faglig viden. Derfor er der i litteraturlister, udover henvisninger til forskning og teori, også litteraturhenvisninger til bøger og andet materiale, pædagogerne kan bruge direkte i praksis.

Kompetencehjulskonceptet bygger på nyere forskning, der hvor der er en brugbar nyere forskning. Hvor der ikke er forskning, bygges der på nyere teoriopbygninger. Kompetencehjulskonceptets indhold er da også blevet revideret flere gange og det vil fortsat ske.

Begrebet "nyere" refererer også til, at Kompetencehjulskonceptet netop som fundament bygger på det tidssvarende psykologiske paradigme: relationspsykologien. Dette er i modsætning til flere andre psykologiske og kulturelt forældede udviklingsbeskrivelser, som f.eks. Kuno Beller, eller vurderingsredskaber, som f. eks. Skoleparathedsun- dersøgelsen (SPU).

Nyere forskning medtages i Kompetencehjulskonceptet, når det er bredt anerkendt i forskningskredse og har et kompatibelt fundament med Kompetencehjulskonceptets relationspsykologiske fundament. Når der nogen steder i Kompetencehjulskonceptet alligevel bruges lidt ældre litteratur, er begrundelsen, at indholdet stadig har værdi, og ikke er erstattet af anden anerkendt forskning eller bedre litteratur, der grundlæggende tilføjer nyt eller modsiger indholdet. Dette er et vilkår indenfor al pædagogik og psykologi, at man bruger både nye og ældre kilder.

Udover formidling af forskning og teoriopbygninger formidler Kompetencehjulskonceptet også "brugs-litteratur" til pædagogerne, der i sagens natur også kan have forskellig alder og forudsætninger.

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

<< < 1 > >>

Søg

Tilbage

Sprogligt samspil

Sprogligt samspil
Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

Viden om

Se et videoklip

Lege og aktiviteter

Teori og dokumentation

APPS

Metode

Evnen til at skabe fælles opmærksomhed ved at følge andres blik eller pegen eller selv pege er helt afgørende for barnets videre udvikling af kommunikation og socialt samspil

Under registrering af vurderingen af de tre progressionslæringsmål om "Sprogligt samspil", er der adgang til oplysningerne, der underbygger og uddyber spørgsmålene, der gengives her:

Teori og dokumentation

Herunder gengives den "Teori og dokumentation", som de tre progressionslæringsmål henter sin dokumentation i.

Evnen til at skabe fælles opmærksomhed ved at følge andres blik eller pegen eller selv pege er helt afgørende for barnets videre udvikling af kommunikation og socialt samspil

I 8-måneders-alderen gennemgår barnets tænkning og erkendelse nogle forandringer, som har store konsekvenser for barnets sociale handlinger, samspil og kommunikation. Barnet er nemlig nu mere målrettet og vil være i stand til at koordinere adskillige aktiviteter, der tidligere kun kunne udføres én ad gangen. Barnet er derfor nu i stand til at have fælles opmærksomhed ved at følge andres pegeretning, selv pege, handle gensidigt og med bestemt hensigter i samspillet med andre. Dette er et udviklingspunkt der er væsentlig for hele den videre udvikling.

Fælles opmærksomhed ved at følge andres pegen

Det er først her i 8-9 månedersalderen, at en andens blik- eller pegeretning bliver et helt meningsfuldt signal for barnet. Barnet er, som nævnt, nemlig først nu i stand til at koncentrere sig om flere ting ad gangen - f.eks. både andres pegen og det der peges på og det kan være opmærksom på både mor og legetøj/legen.

Styrk sproget: peg og benævn

Vores pegen på ting og personer er blevet en rigtig effektiv måde til at få barnet til at få opmærksomhed på ting omkring det og få sat ord på tingene. Helle Iben Bylander og Trine Kjær Krogh giver i bogen "*Dit barns sprog*" (14) disse almene råd om, hvordan man kan styrke barnets sproglige udvikling:

"Du skal tænke på, at dit barn skal lære nye ord hele tiden, og derfor har dit barn brug for uendeligt mange gentagelser. Hver eneste dag skal du rette dit barns opmærksomhed mod hverdagens ting og handlinger. Dit barn har brug for fælles opmærksomhed for at tilegne sig nye ord. Så du er på hårdt arbejde. Det er en stor fordel for dit barn, hvis du varierer din sætningsopbygning. Det styrker tilegnelsen. (Eksempler:) "Se der er en bil", "Se bilen", "Bilen kører der", "Se, der er mange biler", "Bilerne kører stærkt" "Dit barn prøver at efterligne sproglige mønstre, men det er ikke altid, at barnet rammer rigtigt. Støt og anerkend dit barn ved at smil og ved at gentage det, som dit barn prøver at sige. Du skal ikke gentage babysproget, men sige det ord rigtigt, som dit barn prøver at sige. Dit barn skal høre det rigtige ord for at få lagret ordet rigtigt i sin hjerne" (s. 96f. i Bylander & Krogh (14)).

Selv skabe fælles opmærksomhed ved at pege

Den nye evne til fælles opmærksomhed og gensidighed viser sig også ved, at barnet nu selv kan skabe fælles opmærksomhed ved at pege på ting og personer omkring det. På denne måde kan det vise intentioner og søge at skabe fælleshed og/eller ønske at få benævnt tingene af de voksne. Barnets øgede evne til at vise intentioner og ønske fælleshed starter med at barnet først bruger gestikulationerne at vise og at give, dvs. at barnet holder ting frem for at vise os noget eller at barnet giver os noget. Her efter bruger barnet så den lidt mere komplicerede evne at pege. Det er lidt mere komplekst, da der ikke er konkret fysisk kontakt til det, barnet vil gøre os opmærksomhed om.

Give-og-tage-leg

Barnet kan også bedre udveksle med andre i voksen-barn-leg som "klappe kage", "borte-tit" og "værsø-tak". Barnet elsker disse lege, som hjælper det med at oparbejde sociale færdigheder til at indgå i et samarbejde med en anden. I dette samarbejde skiftes man til at have forskellige roller, vente på næste træk og afstemme sig efter hinanden. Disse færdigheder indgår i alle sociale samspil. Jo ældre barnet bliver, desto mere aktivt vil det selv indgå i og bidrage til legen.

Indtil omkring 8 måneders alderen er barnets deltagelse ellers begrænset til at "tage" i give-tage-legen: omsorgspersonen rækker legetøj frem, barnet tager det og legen ender med at barnet giver slip på legetøjet. Grunden til dette er, at barnet, der leger med en genstand, ikke både kan være opmærksom på genstanden og omsorgspersonen, det vil skiftevis kigge på de to ting. I 8-9 månedersalderen er legen så ikke mere så ensidig. Nu kan barnet selv indlede legen ved at vise eller tilbyde moderen legetøjet, eller kan give hende det, når hun beder om det. I slutningen af det første år er legen blevet etableret som en rutine og barnet har lært den grundregel, at giverens og tagerens roller udfylder hinanden og kan ombyttes. Barnet ved nu, at samspil skal holdes i gang af begge partners handlinger, og at deres roller skal være koordinerede og er ombyttelige. Dette udviklingspunkt kaldes også for reciprocitet og medfører, at barnet nu i legene ikke kun er henvist til en ret passiv deltagelse som iagttagelse, men kan deltage

langt mere aktivt og kommunikerende om legen (Schaffer s. 143 ff.).

Gensidighed udvikler sproget

Det er af afgørende betydning for barnets sprogtiltagelse, at det gennem den tidlige barnealder har oplevet og været i dyadiske (en-til-en) samvær med indfølelsende voksne. Således tillægges kvaliteten af de første samspilserfaringer stor betydning for barnets sproglige udvikling. Dyadiske samvær er betegnelsen for "episoder med fælles engagement" og hentyder til, at når barnet har oplevet engagerede, intime en-til-en-situationer med en voksen, som er lydhør og indstillet på at justere sig i forhold til barnets behov, krav og evner, så bliver det muligt for barnet at afprøve og gennemføre de første kommunikationsforsøg med den støtte og den tilbagemelding, der skal til, for at barnet finder den nødvendige tryghed, som er en forudsætning for, at der kan ske fremskridt.

Forskellige undersøgelser peger da også på, at der er en sammenhæng mellem et barns ordforråd og den tid, det tilbringer i fælles samvær med nære omsorgsgivere. Samspilssituationer mellem barn og mor ser således ud til at have en faciliterende virkning på barnets tidlige sprogudvikling (Scaffer 1999). Når det forholder sig således, at en-til-en samspilssituationer har betydning for barnets tilegnelse af sprog, har det relevans at undersøge, hvad det er ved disse situationer, der er afgørende. Her nogle flere bud på, hvorledes den voksne kan motivere barnets sprogtiltagelse i et gensidigt sammenspil:

Anvendelse af opmærksomhedsskabende teknikker

Undersøgelser peger på, at der er en sammenhæng mellem barnets ordforråd og sprogforståelse i andet leveår og omsorgspersonens opmuntring af barnet i den tidligere barnealder til at være opmærksomt på genstande og hændelser i omgivelserne ved at pege, benævne ting og hændelser og vejlede barnet i, hvordan noget virker. Når omsorgspersonen sætter ord på de fælles aktiviteter sammen med barnet, lærer barnet, at ordene er betegnelser for ting og handlinger og følelser, samt hvilke ord, der betegner hvilke ting/handlinger/følelser. På denne måde gøres sprogets repræsentative natur tydelig for barnet.

Timing af verbale input

Barnets motivation for at lære er oftest tæt forbundet med en interesse eller en optagethed af noget eller nogen. Derfor er den bedste måde at lære barnet ord, at omsorgspersonen følger barnets opmærksomhedsfokus og benævner den ting eller den handling, barnet er optaget af. Således vil barnet få information om forholdet mellem ord og genstand i situationen. Denne synkronisering mellem barnets engagement og motivation og det verbale input ser i følge flere undersøgelser ud til at udvikle barnets ordforråd. Det fordrer, at omsorgsgiveren er opmærksom, indfølelsende og justerer sig i forhold til barnet, således at timingen mellem barnets interesse og det verbale input er præcis.

Kommunikation

Den norske forsker Karsten Hundeide har udviklet et program, inspireret af nyere forskning om tidlig kommunikation mellem moder og barn (Hundeide 2004). I dette program, kaldet ICDP (International Child Development programme) arbejdes der ud fra en række samspilstemaer. Temaerne for "godt samspil" er opdelt i en første del, der handler om følelsesmæssig kommunikation mellem omsorgsgiver og barn, og en anden del, der handler om det vejledende og formidlende samspil med barnet. Temaerne danner en ramme, som omsorgsgiveren selv skal udfylde – ud fra sine egne erfaringer og de vejledninger, der gives f.eks. af sundhedsplejen og andre fagpersoner. Temaerne er altså ikke ment som en komplet beskrivelse af, hvordan samspillet skal foregå, men som en vejledende ramme.

Følelsesmæssig kommunikation

Vis positive følelser - vis at du er glad for dit barn

Selvom barnet endnu ikke kan forstå almindelig tale, kan det alligevel opfatte følelsesmæssige udtryk for kærlighed og afvisning, glæde og sorg. Det er vigtigt for barnets tryghed, at du som voksen er følelsesmæssig tilgængelig, dvs. viser at du er glad for barnet, holder kærligt om det, kærtegner det og viser glæde og entusiasme.

Tilpas dig barnet og følg dets initiativ

Det er vigtigt at være opmærksom på barnets handlinger og ønsker, følelser og kropssprog, og (til en vis grad) søge at tilpasse sig det, barnet er optaget af. Så vil barnet mærke, du holder af det og besvarer dets udspil. Det er vigtigt for barnets udvikling, at det (inden for rimelige grænser) får lov at følge sine egne udspil og ikke "skal gøre som den

voksne vil". Husk at give barnet tid til at komme med initiativer, pas på ikke at gå for hurtigt frem, da det udmatter barnet.

Tal til dit barn om ting, du er optaget af, og prøv at få en samtale i gang

Kort tid efter fødslen er det muligt at starte en følelsesmæssig dialog med øjenkontakt, smil, udveksling af gestus og glædesudbrud, hvor du som omsorgsperson positivt kommenterer det, barnet gør og er optaget af, og hvor barnet "svarer" med glædeslyde. Denne tidlige følelsesmæssige samtale er vigtig for barnets tilknytning og dets sociale og sproglige udvikling.

Giv ros og anerkendelse for det, barnet kan

Hvis barnet skal udvikle højt selvværd og selvtillid, er det vigtigt at du formidler en følelse af egenværd og kompetence til barnet. Du bør reagere positivt og bekræftende på det, barnet gør rigtig og forklare barnet, hvorfor det er rigtigt. Barnet har brug for det for at udvikle et realistisk selvværd.

Formidling og berigelse

Hjælp barnet til at fokusere dets opmærksomhed, så I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne

Spædbørn og små børn har ofte brug for hjælp til at fokusere opmærksomhed. Det kan du hjælpe med ved at påkalde og lede barnets opmærksomhed mod ting i omgivelserne. Vis det frem, du ønsker barnet skal opleve, eller tilpas dig selv efter det, barnet er optaget af. Fælles oplevelser er baggrund for at tale og gøre ting sammen og fælles gensidig opmærksomhed er en forudsætning for god kontakt og kommunikation.

Giv mening til barnets oplevelse af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme

Ved at beskrive, benævne og vise følelser for det, man oplever sammen, vil oplevelsen blive betydningsfuld, og barnet vil huske den som noget meningsfyldt. Det kan barnet ikke gøre alene. Du må formidle beskrivelser og følelsesreaktioner, som hjælper barnets med at fortolke og forstå verden omkring sig.

Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med dit barn

Prøv at sammenligne det, I oplever, med noget, barnet tidligere har oplevet. Skab forbindelser og erindringer, og når barnet bliver ældre, fortæl historier, stil spørgsmål ("kan du huske dengang, da vi...?"), påpeg ligheder og forskelle, tæl, sig rim og remser osv. Dette er vigtigt for barnets intellektuelle udvikling.

Hjælp dit barn med at kontrollere sig selv ved på en positiv måde (anerkendende og afgrænsende) at vejlede det, vise positive alternativer og ved at planlægge sammen

Barnet har brug for hjælp til at afgrænse sig selv, at udøve selvkontrol og at planlægge. I samspillet med barnet kan du vejlede, lægge ting til rette, hjælpe med planlægning og (når det bliver ældre) forklare hvorfor visse ting er tilladte og andre ikke. I stedet for hele tiden at sige "nej" til barnet, er det vigtig at du vejleder på en positiv måde og vise barnet hvad det gerne må, og hvad du gerne vil have.

Lettere redigeret efter Hundeide, Karsten (2004): Relationsarbejde – i institution og skole, Dafolo, Side 46-48. (1. udgaven er i 2008 udgivet i 3.oplag). Der er på samme forlag udgivet en lille forældreguide om de 8 samspilstemaer. Hundeide, Karsten (2004): Samspilstemaer. Relationsarbejde – en forældreguide.

Litteratur:

Bleses, D. m. fl. (2007): *"Tidlig kommunikativ udvikling"*, Syddansk Universitet 2007

"Tidlig kommunikativ udvikling" indeholder resultaterne fra en omfattende undersøgelse af den tidligste sprogtilegnelse hos danske børn i alderen 8-36 måneder. Undersøgelsen er baseret på en internationalt anerkendt metode, hvor forældre har udfyldt detaljerede rapporter om deres barns sproglige udvikling. Den hører dermed til blandt verdens største datasamlinger om børns sprog baseret på denne metode.

Bleses ;D. (10): "Milepæle i danske børns sprogtilegnelse: Lighedstræk og individuel variation"; I Månsson, H., Basse, L. og Bylander, H.I. (10): *"Håndbog for sprogvejledere"* Psykologisk Forlag 2010

Bråten, Stein (2003): "Kommunikation og samspil fra fødsel til alderdom", Dafolo forlag.

Bylander, H.I. & Krogh, T.K. (14): "Dit barns sprog" ; 1. udg. ; Dansk Psykologisk Forlag 2011.

Rutter Michael (2000): "Den livslange udvikling", Hans Reitzels forlag 2000.

Schaffer, Rudolph H.(1999): "Social udvikling", Hans Reitzels forlag 1999.

Slott, M. (09): "Danske børns tidlige tilegnelse af gestik". I Bleses, D. & Højen, A. (red.) (09): "Når børn lærer sprog"; Syddansk Universitetsforlag 2009.

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

Søg

Tilbage

Sprogligt samspil

Sprogligt samspil

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

Viden om | Se et videoklip | Lege og aktiviteter | Teori og dokumentation | APPS | Metode

Fra 8-9-måneders-alderen og frem bliver barnet for alvor i stand til at indgå i et aktivt samspil med sine forældre og andre omsorgspersoner. Det mest epokegørende i denne fase er, at barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge

Viden om

"Viden om" er en mindre og lettere forståelig gengivelse af indholdet i "Teori og dokumentation", som i første omgang måske er tilstrækkelig viden til, at den der registrerer sin vurdering, kan sikre sig, at progressionslæringsmålet er forstået og vurderingen giver et retvisende billede af barnets aktuelle udvikling. Også forældre har adgang til at læse "Viden om".

Fra 8-9-måneders-alderen og frem bliver barnet for alvor i stand til at indgå i et aktivt samspil med sine forældre og andre omsorgspersoner. Det mest epokegørende i denne fase er, at barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Det kan med andre ord dele sin opmærksomhed og oplevelser af omverdenen med andre. Derfor kalder vi denne fase for samforståelse (jf. den amerikanske børnepsykiater Daniel Stern).

Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det. Det gør det lettere at forstå og følge barnets opmærksomhed.

Mange børn begynder netop i dagtilbud på dette tidspunkt af deres liv, og de har dermed også særligt brug for at gøre sig forståelige. En vigtig del af denne udvikling er barnets forståelse af de nære og kære ord samt lyde, som det hører ofte i sin hverdag.

Man kan sige, at barnet nu har opdaget det, som ifølge lingvisten Michael A. K. Halliday er den vigtigste drivkraft i barnets tilegnelse af sprog, nemlig at sproget har en funktion. Vi bruger sproget til at dele og forstå vores oplevelser med andre. Eller som selve ordet "kommunikation" (fra latin: "communicare") betyder: "At gøre fælles". Barnet er nu i stand til at være sammen med andre om at kigge på uroen over puslebordet.

I fagsproget kalder man denne måde at kommunikere på for triadisk kommunikation, fordi barnet, den voksne og genstanden for opmærksomheden (her: uroen) udgør en trehed, en triade. Barnet forstår, at mor ser og oplever uroen i lighed med barnet selv. Det er således af afgørende vigtighed for barnets videre tilegnelse af talesproget, at de voksne omkring det både følger barnets opmærksomhed og forsøger på at udpege fælles genstande, men også at de voksne udpeger og benævner genstande og handlinger for barnet.

En dansk undersøgelse viser, at næsten alle forældre oplever, at deres barn i 12-måneders-alderen viser tegn på, at det forstår, når dets eget navn bruges, og når der siges "nej" (Bleses, D. m.fl. (2007) s. 84-85). Man kan evt. læse mere om forståelse af de første ord lige ovenfor under "Det egentlige samspil og overgang til sprog" i denne søjle.

Samme danske undersøgelse viser, at halvdelen af alle forældre oplever, at børnene, når de er 10 mdr. gamle forstår op til 6 af de oftest gentagne vendinger som "vil du have mere?", "se her" og "er du sulten?" Der er dog stor variation fra barn til barn. 10 % af børnene i denne alder synes således stadig kun at forstå mindre end to af de faste vendinger, der er foreslået, og andre 10 % synes at forstå over 10 faste vendinger. I 12-måneders-alderen synes de fleste børn at forstå op til 3-4 af de fast gentagne vendinger, hvor der er handling tilknyttet. Det er vigtigt at fastslå, at barnet ikke forstår de enkelte ord hver for sig. Men den samlede betydning af vendingen er blevet opsamlet gennem gentagne oplevelser med sammenfaldende handling. (Bleses, D. m. fl. (2007) s. 85-86).

Undersøgelsen viser også, at forældre oplever, at rækkefølgen af de oftest forståede ord i 1-års-alderen er: "Mor" (ca. 90 %), "Far" (ca. 88 %), "Klappe kage" (84 %), barnets eget navn (82 %), "Borte tit/titte bøh" (81 %) og "Hej hej" (farvel) (ca. 79 %), "Hej" (ca. 79 %) og "Nej" (ca. 79 %).

"Den gule lap"

Vi kalder den komprimering, der er sket af "Teori og dokumentation" og "Viden om" for "Den gule lap".

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

<< < 1 > >>

Søg

Tilbage

Sprogligt samspil

Sprogligt samspil

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

I "Sprogligt samspil":

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det. "Den gule lap".

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

<< < 1 > >>

Søg

Tilbage

Sprogligt samspil

Sprogligt samspil

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

Viden om

Se et videoklip

Lege og aktiviteter

Teori og dokumentation

APPS

Metode

Video 2

Barnet rasler med rasle-æg og hører musik, når mor gør opmærksom på den og rokker i stolen. Barnet rasler og klapper, så mor nævner "Klappe kage", som får barnet til at fortsætte og kigge på sin mor: "Se mig, mor". Barnet er her ca. 8½ mdr.

(Id.nr.125)

Leger og aktiviteter

I "Lege og aktiviteter" kan det pædagogiske personale hente inspiration til lege og aktiviteter, der er målrettet "Sprogligt samspil".

I "Uddybet faglig vurdering" fremhæves hvilke kompetencer, der i øvrigt kommer i spil i forbindelse med legen eller aktiviteten. Det betyder, at det pædagogiske personale får øje for, at børn i en gruppe kan få forskelligt udbytte eller flere udbytter af en leg eller en aktivitet.

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

<< < 1 > >>

Søg

Sprogligt samspil

Tilbage

Sprogligt samspil

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

Viden omSe et videoklipLege og aktiviteterTeori og dokumentationAPPSMetode

Borte...tit-tit

Beskrivelse af legen

Den voksne holder hænderne for ansigtet og siger: "Titte... bøøh!" eller "Borte...tit-tit" (den voksne tager hænderne væk og ser smilende på barnet). Eller barnet kan f.eks. få et silketørklæde over ansigtet, hvorefter den voksne siger "Titte... bøøh!" eller "Borte...tit-tit", mens den voksne eller barnet tager tørklædet væk.

Hvad stimulerer legen

Barnet kan ikke se den voksnes øjne i starten, men pludselig får det øjenkontakt. Barnet hører den voksnes begejstrede stemmeføring og toneleje. Barnet stimulerer evnen til at holde opmærksomheden på legen med den voksne.

Uddybet faglig vurdering

Synet (den visuelle sans)

Barnet kan ikke se den voksnes øjne i starten, men pludselig får det øjenkontakt.

Hørelse (den auditive sans)

Barnet hører den voksnes begejstrede stemmeføring og toneleje.

Opmærksomhed

Barnet stimulerer evnen til at holde opmærksomheden på legen med den voksne.

Parathedsniveau (arousal)

Barnets mentale og kropslige energiniveau fremmes.

Berøring (den taktile sans)

Barnet mærker det lette tørklæde mod huden i ansigtet.

Finmotorik

Barnet stimulerer sin finmotorik, hvis det selv tager tørklædet væk.

Metode

I "Metode" findes metoder fra DCUM's "40 veje til bedre trivsel for børn i dagtilbud - metoder fra praksis". Et relevant udsnit af metoder er tilgængelige i "Sprogligt samspil".

I "Metoder" er der også inspiration til lege og aktiviteter, der kan tilpasses målgruppen.

Kilde: Sprog / Kommunikation

8-12 måneder

Personlige

Krop

Sprog

Natur

Kultur

Social

<< < 1 > >>

Søg

Sprogligt samspil

Tilbage

Sprogligt samspil

Barnet udvider sit opmærksomhedsfelt så meget, at det kan følge andres pege- og blikretninger. Barnet kan selv udpege mennesker og genstande, og det vil være meget interesseret i, at forældrene og andre omsorgspersoner udpeger og benævner ting for det.

Viden omSe et videoklipLege og aktiviteterTeori og dokumentationAPPSMetode

Se alle metoder

Metode

Samtalekuffert

Læs om metoden - [her](#)

Læs hele metodehåndbogen "40 veje til bedre trivsel for børn i dagtilbud - metoder fra praksis" - [her](#)

Familiegalleri

Læs om metoden - [her](#)

Læs hele metodehåndbogen "40 veje til bedre trivsel for børn i dagtilbud - metoder fra praksis" - [her](#)

Opsummering

Vi har her set et eksempel på:

- **Den forskning og teori, som tre progressionsmål bygger på og som den pædagogiske medarbejder har adgang til** under sin forberedelse til vurdering af et barns aktuelle sproglige udvikling og ved registrering digitalt af sin vurdering
- **Den didaktiske inspiration der er tilgængelig til pædagogiske indsatser** via:
 - Lege og aktiviteter, og "Faglige vurderinger"
 - Videoklip, der altid indebærer en aktivitet eller en leg
 - "Teori og dokumentation", der ofte eksemplificeres ved konkrete lege og aktiviteter
 - "Viden om", hvor der også ofte indgår forslag til lege og aktiviteter
 - Metoder: hvori der både er "metoder", der eksemplificeres med lege og aktiviteter

Kilder - [se her](#)